

Helsingin yliopiston rahastojen sektoriluokituspäätös

Päätös

Helsingin yliopiston rahastot luokitellaan valtionhallintoon, alasektorille S.13119 ”Muut valtionhallinnon yksiköt”.

Taustaa

Helsingin yliopiston rahastot (y-tunnus 0246242-8) on sektoriluokituksessa aiemmin kuulunut kotitalouksia palveleviin voittoja tavoittelemattomiin yhteisöihin (S.15).

Helsingin yliopiston rahastot kuuluu Helsingin yliopistokonserniin ja muodostaa oman alakonsernin, jonka emoyhteisönä se toimii. Rahastot -konserniin kuuluu Yliopiston Apteekki -konserni, tytär-, osakkuus- ja kiinteistöyhtiöitä. Lisäksi rahastoilla on arvopapereita ja mittavasti omia kiinteistöjä. Tilinpäätöstietojen erittelyiden perusteella rahastojen toiminnan tuotoista ja kuluista suurimmat erät kohdistuvat omaan kiinteistötoimintaan. Helsingin yliopiston mukaan yliopiston ja rahastojen varat sijoitetaan osana yliopiston omaisuuden kokonaisuutta.

Helsingin yliopiston rahastot hoitaa varainhankintaa ja saa lahjoituksia yksityishenkilöiltä, säätiöiltä, yrityksiltä ja muilta yksityisiltä tahoilta. Rahastot hallinnoi lahjoitusvaroja ja ohjaa sijoitus- ja rahoitustoiminnastaan varoja eteenpäin Helsingin yliopiston toimintaan apurahoina ja lahjoitusprofessoreina.

Yliopistolaissa (558/2009) on erityissäännökset Helsingin yliopistosta ja sen varoista. Lain mukaan Helsingin yliopiston lahjoitus- ja testamenttivaroja hoidetaan erillään yliopiston muusta kirjanpidosta ja varojen hoidosta päättää hallitus. Helsingin yliopiston rahastot -konsernin ja Helsingin yliopiston rahastojen hallituksena toimii Helsingin yliopiston hallitus. Helsingin yliopisto käyttää määräysvaltaa rahastoissa.

Sovellettava ohjeistus

Julkisen talouden alijäämä ja velka -käsikirjan luvussa I.6 käsitellään rahoitustoimintaa harjoittavia yksiköitä. Kappaleissa 45 ja 46 ohjeistetaan julkisen konserninsisäisen rahoitusyksikön (*public holding company*) luokittelua. Yksikkö on julkinen, jos se on julkisyhteisön kontrollissa. Julkinen konserninsisäinen rahoitusyksikkö luokitellaan julkisyhteisöihin, jos se ei käytä todellista päätöksentekovaltaa, vaan on pikemmin kirjanpidollinen yksikkö, tai se tuottaa kontrolloivalle yksikölleen palveluita. Näissä tapauksissa yksikköä ei voida katsoa markkinatuottajaksi.

EKT 2010 -käsikirjan kappaleet 2.24 – 2.26 käsittelevät keinotekoisia tytäryhtiöitä (*artificial subsidiary*), jotka tuottavat palveluita emoyhtiölle tai muille konserniyhtiöille. Tällaiset yksiköt eivät täytä institutionaalisen yksikön määritelmää, koska ne eivät toimi itsenäisesti suhteessa emoyhtiöön ja niillä on rajoitteita tase-erien hallussapidossa ja transaktioissa. Tuotettujen palveluiden tuotoksen määrä ja hinta määräytyvät annettuna, koska asiakkaina ovat emoyhteisö ja muu konserni. Institutionaalisella yksiköllä on oltava henkilökuntaa tai aktiivinen hallitus.

Sektoriluokituksen perustelu

Rahastojen toiminta voidaan jakaa seuraavasti:

- 1) Se hoitaa ja pitää hallussaan osaa konsernin varoista. Rahastoilla on oma kirjanpito ja tilinpäätös, ja sillä on myös vierasta pääomaa taseessaan. EKT 2010 –käsikirja (kappaleet 2.21-2.23) kiinnittää huomiota rahoitusyksikön kykyyn hoitaa varojaan aktiivisesti. Passiivinen toimija ei ole institutionaalinen yksikkö, vaan katsotaan osaksi emoyksikköä. Rahastoilla ei ole omaa päätöksentekovaltaa, sillä yliopiston hallitus toimii myös rahastojen hallituksena ja varoja hoidetaan osana kokonaisuutta.
- 2) Se tuottaa kiinteistöpalveluita emoyhteisölle ja konsernille, sillä vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaan kiinteistöt on pääosin (78 % tuotoista) vuokrattu Helsingin yliopistolle. Sen taseessa on merkittävästi aineellisia hyödykkeitä.
- 3) Se kerää lahjoituksia ja jakaa apurahoja tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun. Tällainen toiminta rinnastetaan voittoa tavoittelemattoman yhteisön toimintaan.

Helsingin yliopisto kuuluu julkisyhteisöihin ja rahastot on sen kontrollissa ja määräysvallassa. Helsingin yliopiston rahastot ei täytä institutionaalisen yksikön määritelmää vaan katsotaan keinotekoiseksi tytäryhtiöksi, jolloin sen tilit katsotaan osaksi Helsingin yliopiston tilejä.

Helsingin yliopiston rahastot luokitellaan sektoriin muut valtionhallinnon yksiköt (S. 13119).

Lähteet:

Yliopistolaki

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090558>

Helsingin yliopiston tilinpäätös 2017

<https://www.helsinki.fi/fi/yliopisto/tilinpaatokset>

Helsingin yliopiston rahastot tilinpäätös 2017

https://www.helsinki.fi/fi/sites/default/files/atoms/files/helsingin_yliopiston_rahastot_tilinpaatos_2017_allekirj_oitettu.pdf

Käsikirja julkisen talouden alijäämästä ja velasta (Manual on Government Deficit and Debt)

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-001>

EKT 2010 -käsikirja

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF/44cd9d01-bc64-40e5-bd40-d17df0c69334>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0549&from=SK>